

JAARBOEK VOOR LITURGIEONDERZOEK
Yearbook for Liturgical and Ritual Studies

Jaarboek voor liturgieonderzoek

Yearbook for Liturgical and Ritual Studies

deel 30

2014

Instituut voor Christelijk Cultureel Erfgoed, Groningen
Instituut voor Rituele en Liturgische Studies, Tilburg

Jaarboek voor liturgieonderzoek

Yearbook for Liturgical and Ritual Studies

Een uitgave van:

Instituut voor Rituele en Liturgische Studies, Tilburg, en Instituut voor Christelijk Cultureel Erfgoed, Groningen.

Redactie

Prof. dr. Marcel Barnard (Amsterdam), dr. Martin Hoondert (Tilburg), dr. Justin Kroesen (Groningen), prof. dr. Paul Post (Tilburg, eindredacteur), dr. Thomas Quartier (Nijmegen), prof. dr. Gerard Rouwhorst (Utrecht/Tilburg), dr. Louis van Tongeren (Tilburg), prof. dr. Eric Venbrux (Nijmegen).

Redactieraad

Prof. dr. Sible de Blaauw (Nijmegen), prof. dr. Joris Geldhof (Leuven), prof. dr. Bert Groen (Graz), prof. dr. Benedikt Kranemann (Erfurt), dr. Jan Luth (Groningen), dr. Peter Jan Margry (Amsterdam), prof. dr. Keith Pecklers (Rome/Boston), dr. Susan Roll (Ottawa), prof. dr. Martin Stringer (Birmingham).

Redactiesecretariaat

Instituut voor Rituele en Liturgische Studies
dr. Louis van Tongeren
Dante gebouw, kamer 229
Warandelaan 2
Postbus 90153
NL - 5000 LE Tilburg
tel. 013 466 3553
irilil@tilburguniversity.edu

Abonnementen / losse nummers

Instituut voor Christelijk Cultureel Erfgoed
dr. Justin Kroesen
Oude Boteringstraat 38
NL - 9712 GK Groningen
tel. 050 363 4587
j.e.a.kroesen@rug.nl

Abonnementen

Abonnementsprijs: € 25,- per jaargang. Abonnementen worden geacht te zijn verlengd, tenzij ze vóór 1 januari zijn opgezegd.

Artikelen (max. 8000 woorden incl. voetnoten) voor het *Jaarboek* kunnen worden gezonden aan het redactiesecretariaat. Richtlijnen voor auteurs zijn daar op te vragen. Alle artikelen worden onderworpen aan een dubbel geanonimiseerde *peer review*. In de regel worden geen artikelen opgenomen die al elders zijn verschenen.

Een jaargang omvat gewoonlijk tussen de 200 en 300 bladzijden.

ISSN: 0924-042X

Opmaak: Yvonne Mathijssen
Druk: Ridderprint, Ridderkerk

© 2014 Instituut voor Christelijk Cultureel Erfgoed, Groningen / Instituut voor Rituele en Liturgische Studies, Tilburg.

No part of this book may be reproduced in any form whatsoever without prior written permission from the publishers.